

NARODOWY BANK POLSKI

Monety kolekcjonerskie

Skarby Stanisława Augusta

August II Mocny
(1697–1706, 1709–1733)

Skarby Stanisława Augusta

Wyjątkowa seria złotych i srebrnych monet kolekcjonerskich o nominałach 500 zł i 50 zł – „Skarby Stanisława Augusta” – odwzorowuje słynną osiemnastowieczną serię medalierską z wizerunkami królów Polski wykonaną na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Królewskie medale powstawały w mennicy warszawskiej w latach 1791–1797/1798. Ich twórcami byli dwaj wybitni medalierzy Jan Filip Holzhaeuser i Jan Jakub Reichel. Medale były wzorowane na portretach namalowanych w latach 1768–1771 przez Marcella Bacciarellego do Pokoju Marmurowego w Zamku Królewskim w Warszawie. Monety emitowane przez Narodowy Bank Polski są wiernymi replikami medali, zachowują średnicę i wysokość reliefu oryginałów. Dotyczy to portretów królewskich prezentowanych na rewersach monet. Odwrotne strony medali z życiorysami królów, umieszczone na awersach monet, zostały pomniejszone, ponieważ towarzyszy im otok z nazwą państwa, godłem Rzeczypospolitej, nominałem oraz rokiem emisji. Życiorysy monarchów, jak również napisy na awersach medali towarzyszące portretom władców, zredagowane są po łacinie. Ostatecznej redakcji tych tekstów dokonał zapewne sam król Stanisław August. Imiona monarchów w języku polskim umieszczone zostały na boku monet; tamże znajduje się nazwa serii „Skarby Stanisława Augusta”.

Poczet królów polskich wykonany na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego składał się z wizerunków 23 monarchów. Był tu o jeden portret królewski więcej niż na obrazach Bacciarellego, którego cykl obejmuje 22 obrazy. Dodatkowy portret Stanisława Leszczyńskiego, umieszczony na medalu, powstał najprawdopodobniej na podstawie obrazu Jana Bogumiła Plerscha. Obie serie, malarska i medalierska, zaczynają się od Bolesława Chrobrego, a kończą wizerunkiem Augusta III Sasa. W Pokoju Marmurowym od XVIII wieku naczelne miejsce zajmuje jednak kilkakrotnie większy od pozostałych królewskich portretów wizerunek Stanisława Augusta w pełnej postaci, w stroju koronacyjnym. Zapewne więc i serię medalierską zamykać miał medal z wizerunkiem aktualnie panującego monarchy. Abdykacja, emigracja i rychła śmierć króla w początku 1798 r. uniemożliwiły realizację tego zamierzenia.

Seria monet „Skarby Stanisława Augusta” obejmuje 24 wizerunki monarchów – 23 z oryginalnej serii królewskiej oraz portret Stanisława Augusta, odtworzony według medali z epoki. Tak jak w XVIII wieku medale, monety będą bite w złocie i w srebrze.

Tomasz Bylicki
starszy kustosz
Muzeum Historyczne m.st. Warszawy

Wybrany Roku Pańskiego 1697 dnia 27 czerwca, koronowany dnia 15 września. Kamieniec Podolski zdobyty przez Turków odzyskał pokojem karłowickim, wygnany z królestwa przez Karola XII szwedzkiego, powrócił do kraju Roku Pańskiego 1709. Umarł w Warszawie Roku Pańskiego 1733, mając lat 63, w 36 roku panowania, dnia 1 lutego.

August II Mocny (1697–1706, 1709–1733)

Dwudziesta pierwsza moneta serii przedstawia Augusta II zwanego Mocnym, z dynastii Wettinów, od 1694 r. elektora saskiego (jako Fryderyk August I), w Polsce obranego na króla 27 czerwca i koronowanego 15 września 1697 r. Jako elektor przystąpił w 1700 r. do wojny północnej i w wyniku klęsk w 1706 r. zrzekł się korony na rzecz Stanisława Leszczyńskiego, popieranego przez Szwedów. Po klęsce Karola XII pod Połtawą w 1709 r. powrócił na tron Polski przy poparciu Rosji.

Na rewersie monety widnieje przeniesione z medalu popiersie króla (według obrazu Marcella Bacciarellego) w lewym profilu, w peruce z harcapem, w halsbandzie z małym żabotem spiętym agrafą, w kirysie, we fraku z szamerowanymi wyłogami, z gwiazdą i wstęgą Orderu Orła Białego oraz Orderem Złotego Runa na wstędze.

Na awersie monety czytamy tekst z rewersu medalu (w tłumaczeniu): *Wybrany Roku Pańskiego 1697 dnia 27 czerwca, koronowany dnia 15 września. Kamieniec Podolski zdobyty przez Turków odzyskał pokojem karłowickim, wygnany z królestwa przez Karola XII szwedzkiego, powrócił do kraju Roku Pańskiego 1709. Umarł w Warszawie Roku Pańskiego 1733, mając lat 63, w 36 roku panowania, dnia 1 lutego.*

Fryderyk August I, syn elektora saskiego Jana Jerzego III i Anny Zofii Oldenburg, urodził się w 1670 r. w Dreźnie. Zdobył wykształcenie dworskie i odbył dwuletnią Grand Tour. Dla objęcia tronu polskiego dokonał konwersji na katolicyzm i przyjął imię August II. Jego żona Krystyna Eberhardyna von Brandenburg-Bayreuth pozostała przy wyznaniu luterańskim i dlatego nie została koronowana. Miał jednego legitymowanego syna Fryderyka Augusta II, późniejszego króla polskiego Augusta III. Hulaszczy tryb życia Augusta II i liczne miłostki (m.in. z hrabiną Cosel) zaowocowały kilkorgiem pozamałżeńskich dzieci. August II był zwolennikiem władzy absolutnej, jaką sprawował w Saksonii, co powodowało silne konflikty z polską szlachtą, zawiązującą antykrólewskie konfederacje. Sojusznika znalazł w carze Piotrze I, który aż do tzw. Sejmu Niemego (1717) utrzymywał w Polsce swe wojska. W Saksonii August II przeprowadził wiele reform politycznych i gospodarczych, natomiast w Polsce trwał kryzys władzy, przez co kraj utracił status silnego państwa.

Król pozostawił po sobie m.in. Pałac Saski w Warszawie, będący częścią założenia urbanistycznego zwanego Osią Saską. Ustanowił Order Orła Białego, do dzisiaj najwyższe polskie odznaczenie. Zmarł w Warszawie w 1733 r. Został pochowany na Wawelu, wnętrzności umieszczono w kościele Kapucynów w Warszawie, zaś serce złożono w kościele katolickim w Dreźnie.

Monety kolekcjonerskie August II Mocny

Nominał 500 zł

metal: Au 999,9/1000

stempel: zwykły

średnica: 45 mm

masa: 62,2 g

napis na obrzeżu: SKARBY STANISŁAWA AUGUSTA

* AUGUST II MOCNY *

nakład: do 600 szt.

Projektant rewersu –

Anna Wątróbska-Wdowiarska

Projektant awersu oraz napisów

na rewersie – Robert Kotowicz

Na zlecenie NBP monetę

wyprodukowała Mennica Polska S.A.

Emisja: 1 grudnia 2022 r.

Nominał 50 zł

metal: Ag 999/1000

stempel: zwykły

średnica: 45 mm

masa: 62,2 g

napis na obrzeżu: SKARBY STANISŁAWA AUGUSTA

* AUGUST II MOCNY *

nakład: do 6000 szt.

Projektant rewersu –

Anna Wątróbska-Wdowiarska

Projektant awersu oraz napisów

na rewersie – Robert Kotowicz

Na zlecenie NBP monetę

wyprodukowała Mennica Polska S.A.

Emisja: 1 grudnia 2022 r.

Bolesław Chrobry
(992–1025)
Emisja: 12 III 2013 r.

Władysław Jagiełło
(1386–1434)
Emisja: 3 III 2015 r.

Wacław II Czeski
(1291–1305)
Emisja: 22 V 2013 r.

Władysław Warneńczyk
(1434–1444)
Emisja: 15 IX 2015 r.

Władysław Łokietek
(1320–1333)
Emisja: 13 IX 2013 r.

Kazimierz Jagiellończyk
(1447–1492)
Emisja: 3 XII 2015 r.

Kazimierz Wielki
(1333–1370)
Emisja: 3 III 2014 r.

Jan Olbracht
(1492–1501)
Emisja: 14 VI 2016 r.

Ludwik Węgierski
(1370–1382)
Emisja: 10 IX 2014 r.

Aleksander Jagiellończyk
(1501–1506)
Emisja: 7 XII 2016 r.

Jadwiga Andegaweńska
(1384–1399)
Emisja: 4 XII 2014 r.

Zygmunt I Stary
(1506–1548)
Emisja: 12 VII 2017 r.

Zygmunt August
(1548–1572)
Emisja: 7 XII 2017 r.

Michał Korybut Wiśniowiecki
(1669–1673)
Emisja: 2 XII 2021 r.

Henryk Walezy
(1573–1575)
Emisja: 12 VII 2018 r.

Jan III Sobieski
(1674–1696)
Emisja: 9 II 2022 r.

Stefan Batory
(1576–1586)
Emisja: 17 I 2019 r.

August II Mocny
(1697–1706, 1709–1733)
Emisja: 1 XII 2022 r.

Zygmunt III Waza
(1587–1632)
Emisja: 23 I 2020 r.

Stanisław Leszczyński
(1705–1709, 1733–1736)

Władysław IV Waza
(1632–1648)
Emisja: 3 XII 2020 r.

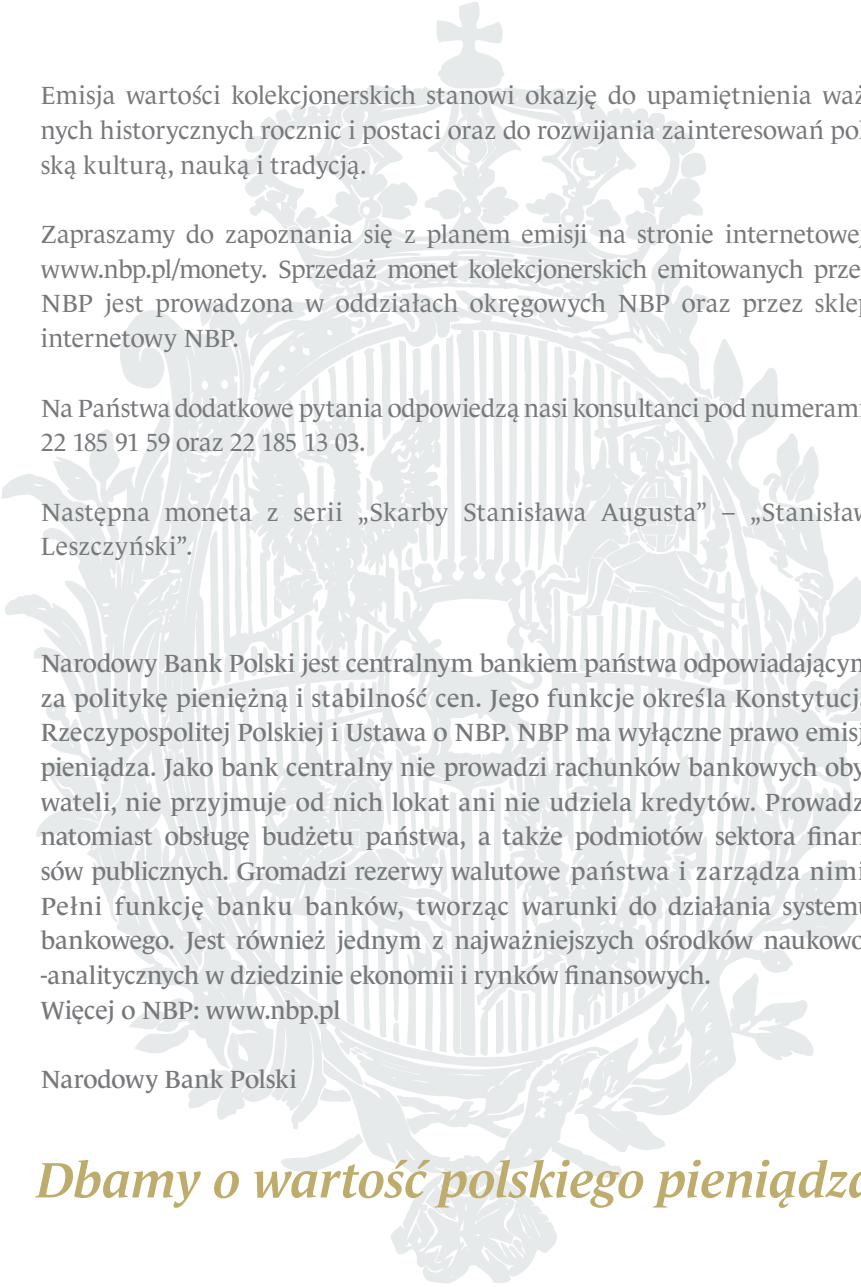
August III Sas
(1733–1763)

Jan Kazimierz Waza
(1648–1668)
Emisja: 26 I 2021 r.

Stanisław August Poniatowski
(1764–1795)
Projekt monety w przygotowaniu

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętnienia ważnych historycznych rocznic i postaci oraz do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie internetowej: www.nbp.pl/monety. Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych NBP oraz przez sklep internetowy NBP.

Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerami: 22 185 91 59 oraz 22 185 13 03.

Następna moneta z serii „Skarby Stanisława Augusta” – „Stanisław Leszczyński”.

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i Ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat ani nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi. Pełni funkcję banku banków, tworząc warunki do działania systemu bankowego. Jest również jednym z najważniejszych ośrodków naukowo-analitycznych w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych.

Więcej o NBP: www.nbp.pl

Narodowy Bank Polski

Dbamy o wartość polskiego pieniądza